

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: כ' באב, תשע"ח 01/08/2018

סומן: ח-18-15839

בפנייתך אלינו אנא ציין מספר תיק

לכבוד

מר אלברט שחרוביץ	מר אייל ינון, עו"ד	ח"כ יולי (יואל) אדלשטיין
מנכ"ל הכנסת	היועמ"ש לכנסת	יו"ר הכנסת
<u>הכנסת</u>	<u>הכנסת</u>	<u>הכנסת</u>

נכבדיי שלום רב,

הנדון: ניהול לשכות על-ידי גופים פרטיים במשכן כנסת

סימוכין: מכתבינו מיום 24.01.2018 ; 18.03.2018 ; 08.05.2018
מכתביכם מיום 05.02.2018 ; 17.04.2018 ; 03.05.2018 ; 30.05.2018 (התקבלה במשרדנו ביום 20.06.2018).

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו פונים אליכם כדלקמן:

1. פניה זו באה בהמשך להתכתבותה של התנועה עם אדוני, מנכ"ל הכנסת, וכן עם הממונה על יישום חוק חופש המידע, מר שמוליק חזקיה (להלן: "הממונה"), בנושא לשכות שמנהלים גופים פרטיים במשכן הכנסת במטרה להשפיע על עיצוב החקיקה ועל ההחלטות המתקבלות בכנסת.
2. בעקבות פרסומים בתקשורת, ולאחר פנייתה הראשונה למנכ"ל הכנסת, פנתה התנועה, ביום 18.03.2018, בבקשה לקבלת מידע באשר לזהות הגופים הפרטיים המנהלים לשכות במשכן הכנסת. מתשובת הממונה, מיום 03.05.2018, עלה כי כיום ישנם ארבעה ארגונים פרטיים אשר זכו להקצאת חדרים, והם: לשכת עורכי הדין, מרכז השלטון המקומי, ההסתדרות הכללית וההסתדרות הלאומית.
3. כפי שציינה בעבר, לתפיסת התנועה, מדובר במצב דברים בעייתי ביותר, לפיו נציגי הארגונים האמורים לעיל מייצגים את האינטרס הפרטי של אותם ארגונים, באופן אשר אינו בהכרח הולם את האינטרס הציבורי – ולעיתים קרובות אף סותר אותו, ובכל זאת, זוכים למעמד מיוחד ולבסיס להשפעה יוצאת דופן על חברי הכנסת ועל תהליכי החקיקה, וזאת, בהיעדר כל צידוק מיוחד, קריטריונים ברורים או אמות מידה שוויוניות.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: mqg@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

4. חמור מכך, על פי הפרסומים, לפחות חלק מנציגי הלשכות דנו קשורים לחברי כנסת באופן אישי.¹ הדבר המאפשר השפעה אישית על חברי הכנסת, למען קדום האינטרסים הפרטיים של אותם גופים, כשתדלנים לכל דבר ועניין.
5. לא זו אף זו, מתשובת הממונה מיום 30.05.2017, עולה כי הקצאת החדרים כאמור מתבצעת על בסיס שיקול דעתו המלא של אדוני מנכ"ל הכנסת, בהיעדר כל כללים או הנחיות שיש בהם להכווין את שיקול דעתו, ובהיעדר כל נימוק להחלטותיו.
6. לטעמנו, מדובר בפגם חמור היורד לשורשי המנהל התקין, אשר יש בו הקצאת משאב ציבורי באופן המהווה מתן טובת הנאה משמעותית, המתבטאת הן בלשכה הפיזית והן בהשפעה הייחודית על המחוקק, באופן בלתי שוויוני, בלתי שקוף וחסר כל תיעוד או בקרה.
7. למקרים מעין אלו התייחס בעבר השופט ברק באמרו:

"התמיכה [...] צריכה להיעשות "על פי קריטריונים ברורים, ענייניים ושווים". מבחינת הצורה, חייבים להיקבע קריטריונים ברורים וגלויים, שעל פיהם תיעשה החלטה [...] תוך קביעת מנגנוני בקרה, כי הכספים משמשים את תעודתם. רק בדרך זו תיעשה התמיכה באופן המתיישב עם חובת הנאמנות של השלטון. רק בדרך זו מובטח אמון הציבור, כי תמיכת המדינה נעשית לפי משקל העניין ולא לפי משקל המעוניין."² [ההדגשות הן של הח"מ]

8. אמנם, בתשובת הממונה האמורה מיום 03.05.2018 נטען כי קיימים כללים המנחים את שיקול דעתו של המנכ"ל, והם "רק כאשר מדובר בגופים רשמיים, תאגידים סטטוטוריים או ארגונים יציגים מוכרים". עם זאת, כפי שצויין בעבר, כללים אלו מציינת את מהות הגופים הנבחרים גרידא, או כללי אצבע אמורפיים לכל היותר, ובוודאי שאינם מתגבשים לכדי נוהל הולם לבחינת בקשות.
9. הדבר חמור במיוחד כאשר המדובר הוא משאב ציבורי מוגבל (והרי במכתב מיום 30.05.2018 אשר בסימוכין נאמר כי לא קיימים עוד חדרים פנויים), אשר ניתן לפרק זמן בלתי מוגבל, בהיעדר כל פיקוח, ומעל הכל – בעל פוטנציאל משמעותי לעיוות הליך החקיקה, והכפפתו לאינטרסים זרים. כל אלו – דווקא בלב ליבתה של הדמוקרטיה הישראלית.
10. לפיכך, יש לבחון מחדש פרקטיקה בעייתית זו. לעמדת התנועה, יש להתנגד לכל השפעה בלתי הוגנת של קבוצות אינטרס, ובהתאם – לשלול את נוהג ניהול הלשכות במשכן בכללותו ולפעול לפינויים של אותם גופים המנהלים בכנסת לשכות כיום.

¹ גור מגידו, "נציגי לשכת עוה"ד בכנסת הם לוביסטים לכל דבר ועניין" גלובס (28.01.2016).

www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001098915

² בג"ץ 88/59 צבן נ' שר האוצר, פ"ד מב ( ) 4, 706 (1989).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

11. לחליפין, במידה ותידחה עמדתנו האמורה, יש לכלל הפחות ליצור נוהל ברור ומסודר הכולל קריטריונים לבחינת בקשות, ולבחון לאורו, באופן שוויוני ושקוף, את זהות הגופים אשר ראוי כי יזכו לנהל לשכה בכנסת. כן, ולאור מצוקת המקום האמורה והיות המשאב הציבורי משאב מוגבל, אנו סבורים כי יש לפעול לקציבת זמן למשך השימוש בכל אחת מאותן לשכות – וזאת על מנת להעניק זכות שווה לכל ארגון באשר הוא לערוך שימוש בחדרים האמורים.
12. לא זו אף זו, דווקא לאור הטענות שנשמעו כלפי הארגונים העושים שימוש כיום בחדרים האמורים, אשר ניצלו מעמדם לשם קידום אינטרסים שאינם ממן העניין, אנו סבורים כי בעת עריכת הנוהל, יש לשים לב כי הקריטריונים האמורים בו יבטיחו כי הארגונים הנבחרים לא יהיו כאלו בעלי עבר של ניצול מעמדם לקידום אינטרסים זרים.
13. כמו כן, ככל שגופים כלשהם עודם בעלי היקף פעילות ומעמד ייחודי שכזה במשכן הכנסת, יש להבטיח אסדרה ופיקוח אפקטיביים, כמו על כלל הלוביסטים הפועלים מול המחוקקים. על אלו, לכלל הפחות, לכלול מגבלת זמן על משך הקצאת הלשכה, מגבלות על מפגשים עם חברי הכנסת, הטלת חובות שקיפות ודיווח וסנקציות בעלות יכולת הרתעה.
14. נודה על תשובתכם וטיפולכם המהירים בסוגיה חשובה זו.

בכבוד רב,

תומר נאור, עו"ד
היועץ המשפטי

עמית גלעדי
המחלקה לחקיקה ולמדיניות